

NEWS

Lielveikals, kas audzē augšā

Par ēkām, kas audzē to, ko pārdod, un ekrāniem, kas stāsta apriti.

2026. gada 18. septembris, Tobias Engl

Salātu galviņai vitrīnā aiz muguras īss ceļš. Trīs stāvi, ar kravas liftu, novākta tajā pašā rītā uz tā nama jumta, kurā to tagad pārdod. Ne kravas auto, ne vairumtirgus, ne nakts saldētavā. Kas šeit guļ, novākts šodien, dažus metrus virs klientu galvām.

Ideja ir veca un tieši tagad kļūst praktiska. Lielveikals patērē platību, enerģiju, siltumu, un uz tā jumta pārsvarā neguļ nekas cits kā grants. Ja tur uzliek siltumnīcu, rēķins apgrīžas. Dzesēšanas lešu atlikuma siltums silda dobes. Lietus ūdens no jumta tās laista. Kas aug augšā, ik dienas svaigs guļ lejā vitrīnā, bez neviena transporta kilometra.

Pie jumta nepaliek. Pagrabā sēnes strādā uz kafijas biezumiem no kafejnīcas pie ieejas. Atliekas, kas agrāk nonāca tvertnē, kļūst par zemi, par barību, par jaunu augšanu. Šāda ēka vielas nemet prom, bet nodod tālāk, no pagriba līdz jumtam.

Šajā vietā spēlē ienāk ekrāns, proti, kā dekorācijas pretstats. Aprīte, ko neviens neredz, paliek apgalvojums. ScreenWay to dara redzamu. Virs dārzeņu vitrīnas platība rāda, kas šodien augšā novākts, cik no tā vēl ir, kas siltumnīcā tieši tiek audzēts, un klimatu. Dati nāk no paša nama - no jumta dobes sensoriem, no kases, no ražas žurnāla. ScreenWay dobes nebūvē. Tas savieno to, kas tāpat mēra, un pārtulko to kaut kā tādā, ko cilvēks garāmejojot redz un saprot.

Vēl tas ir izņēmums, daži pilotjūti dažās pilsētās. Bet virziens stāv. Svaigums atkal kļūst par ko vietēju, izcelsme par ko tādu, kam nav jātic, jo to var redzēt, metru blakus salātiem. Lielveikals, kas audzē augšā, beigās pārdod vairāk nekā pārtiku. Tas pārdod īso ceļu starp dobi un grozu, un to rāda, stāvu pa stāvam.